

OBSAH

PŘEDMLUVA K ČESKÉMU VYDÁNÍ (VLADIMÍR TARDY)	5—8
PŘEDMLUVA K DRUHÉMU VYDÁNÍ (FRANCIS DARWIN)	9
ÚVOD	11—29
<hr/>	
I. — OBECNÉ PRINCIPY VÝRAZU	30
Stanovení tří hlavních principů — První princip — Účelné činnosti stávají se zvykovými ve sdružení s jistými stavy duševními a jsou vykonávány, ať jsou prospěšné či ne, v každém zvláštním případě — Síla zvyku — Dědičnost — Sdružené zvykové pohyby u člověka — Reflexní činnosti — Přejchod zvyků v reflexní činnosti — Sdružené zvykové pohyby u nižších živočichů — Závěrečné poznámky	46
<hr/>	
II. — OBECNÉ PRINCIPY VÝRAZU (POKRAČOVÁNÍ)	47
Princip protikladu — Příklady o psu a o kočce — Původ principu — Konvenční znaky — Princip protikladu nevznikl z toho, že zcela opačné činnosti byly vykonávány vědomě ze zcela opačných podmětů	56
<hr/>	
III — OBECNÉ PRINCIPY VÝRAZU (DOKONČENÍ)	57
Princip přímého působení podrážděné nervové soustavy na tělo nezávisle na vůli a zčásti na zvyku — Změna barvy vlasů — Svalový třes — Změna vyměšování — Pot — Výraz krajní bolesti — Výraz zuřivosti, velké radosti a zděšení — Protiva mezi emocemi, které působí a které nepůsobí výrazové pohyby — Budivé a tlumivé duševní stavy — Shrnutí	69
<hr/>	
IV — PROSTŘEDKY VÝRAZU U ZVÍŘAT	70
Vydávání zvuků — Hlasové zvuky — Zvuky tvořené jinak — Vzpřimování kožních útvarů, vlasů, peří atd. za emocí hněvu a zděšení — Stáhnutí uší jako příprava k boji a jako výraz hněvu — Vzpřimování uší a zdvihání hlavy jako znak pozornosti	92
<hr/>	
V — SPECIÁLNÍ VÝRAZY U ZVÍŘAT	93
Pes a jeho rozmanité pohyby výrazové — Kočky — Koně — Přežvýkavci — Opice a jejich výraz radosti a náklonnosti — bolesti — zlosti — údivu — a zděšení	114
<hr/>	
VI — SPECIÁLNÍ VÝRAZY U ČLOVĚKA: UTRPENÍ A PLÁČ	115
Křik a pláč dětí — Tvar rysů obličeje — Věk, v němž počíná pláč — Účinky obvyklého potlačování pláče — Vzlykot — Příčina smrtě — Účinky obvyklého potlačování pláče — Vzlykot — Příčina smrtě — Účinky obvyklého potlačování pláče — Příčina vyměšování slz	135

VII — SKLESLOST, ÚZKOST, ZÁRMUTEK, SKLÍČENOST, ZOUFALSTVÍ 136

Obecný účinek zármutku na tělesnou soustavu — Šikmá poloha obočí při utrpení — O příčině šikmosti obočí — O snižování ústních koutků 149

VIII — RADOST, VESELÁ NÁLADA, LÁSKA, NĚŽNÉ CITY, ZBOŽNOST 150

Smích původně výrazem radosti — Směšné představy — Pohyby rysů obličejе při smíchu — Povaha vydávaného zvuku — Vyměšování slz za hlasitého smíchu — Stupně přechodu od hlasitého smíchu k lehkému úsměvu — Veselá nálada — Výraz lásky — Něžné city — Zbožnost 166

IX — UVAŽOVÁNÍ, HLOUBÁNÍ, ŠPATNÁ NÁLADA, ROZMRZELOST, ODHODLANOST 167

Vraštění čela — Uvažování s úsilím nebo s postřehnutím něčeho nesnadného nebo nepříjemného — Zamyšlené hloubání — Špatná nálada — Nevrlost — Tvrdošijnost — Rozmrzelost a špulení — Rozhodnost nebo odhodlanost — Pevné sevření úst 178

X — NENÁVIST A HNĚV 179

Nenávist — Zlost a její účinky na tělesnou soustavu — Odkrývání zubů — Zlost u choromyslných — Hněv a rozhořčení — Jak se vyjadřují u rozmanitých lidských ras — Výsměch a vyzývavost — Odkrývání špičáku na jedné straně obličejе 189

XI — PŘEZÍRÁNÍ, POHRDÁNÍ, HNUS, VINA, PÝCHA ATD., BEZMOCNOST, TRPĚLIVOST, SOUHLAS A POPÍRÁNÍ 190

Pohrdání, posměch a přezírání jsou rozmanitě vyjádřeny — Posměšný úsměv — Posuňky vyjadřující pohrdání — Hnus — Vina, klamání, pýcha atd. — Bezmocnost nebo neschopnost — Trpělivost — Tvrdošijnost — Krčení rameny obecně většině lidských ras — Známky souhlasu a popírání 208

XII — PŘEKVAPENÍ, ÚDIV, STRACH, HRŮZA 209

Překvapení, údiv — Zdvihání obočí — Otvírání úst — Špulení rtů — Posuňky doprovázející překvapení — Obdiv — Strach — Zděšení — Ježení vlasů — Stahování kožního svalu krčního — Rozšiřování zornice — Hrůza — Závěr 232

XIII — SEBEPOZOROVÁNÍ, STUD, PLACHOST, SKROMNOST: RDĚNÍ 233

Povaha rdění — Dědičnost — Části těla nejcitlivější ke rdění — Rdění u rozmanitých lidských ras — Doprovázející posuňky — Zmatek v mysli — Příčiny rdění — Sebezpozorování, základní prvek — Plachost — Stud za přestoupení mravních zákonů a konvenčních pravidel — Skromnost — Teorie rdění — Shrnutí 259

Tři základní principy, které určily hlavní výrazové pohyby —
Jejich dědičnost — O účasti, kterou měly vůle a úmysl při osvojování
rozmanitých výrazů — Instinktivní poznávání výrazu — Vztah
našeho předmětu k druhové jednotě lidských ras — O postupném
osvojování rozmanitých výrazů prvními předky člověka — Vý-
znam výrazu — Závěr

272

REJSTRÍK

273

SEZNAM VYOBRAZENÍ

281